Dosarul nr. 2-8222/24

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

23 septembrie 2024 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)
în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Eduard Galuşceac
grefier Mihaela Bujag

examinând în ședință publică, în procedura contencioasă, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare cauzei penale în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă:

La data de 18 iunie 2024, reclamantul ***** a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare cauzei penale în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul ***** a indicat că, la 27.04.2010 de către PCCOCS a fost pornită cauza penală pe faptul escrocherii în baza art. 190 alin.(5) Cod penal.

La 27.04.2010 reclamantul a fost reținut, la 05.05.20210 recunoscut în calitate de bănuit, ulterior ca învinuit.

În 2010 cauza penală s-a transmis în instanța de judecată.

Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 iunie 2013, a fost recunoscut vinovat și condamnat *****, în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, la 10 ani închisoare. în temeiul art. 85 Cod penal, la pedeapsa aplicată i-a fost adăugată parțial partea pedepsei neexecutate fixată prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 29.03.2010, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 10 ani și 3 luni închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis.

Nefiind de acord cu sentința, ***** a contestat-o la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2015, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de avocatul Coban I. în numele inculpatei *****. și avocatul Baghici L. în numele inculpatului *****.

Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare avocatul Ciuchitu V. în numele inculpaților *****. și *****. și inculpatul *****.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12 iulie 2016, au fost admise recursurile ordinare declarate, fiind casată parțial decizia, în privința lui ***** și ********** și dispusă rejudecarea cauzei în această parte în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2019, au fost respinse apelurile declarate de avocatul Coban Igor, în interesele inculpatei **********, apelul avocatei Baghici Liliana, în interesele inculpatului *****, apelul avocatului Ciuchitu Vitalie, în interesele inculpatului ***** și menținută sentința.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23.03.2021, au fost admise recursurile ordinare declarate de către inculpatul *****, s-a casat total decizia Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2019, în cauza penală privindu-i pe ***** și **********, și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2022, s-au respins apelurile declarate de către avocatul Coban Igor, în numele inculpatei **********, de către avocatul Baghici Natali,a în numele inculpatului *****, apelul suplimentar al avocatului Ciuchitu Vitalie, în numele inculpatului *****, apelul suplimentar al avocatului Lazari C., în numele inculpaților *****, **********, cu menținerea sentinței fără modificări.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 26 octombrie 2023, au fost admise recursurile ordinare declarate de către inculpatul ***** s-a casat total decizia Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2022, în cauza penală privindu-i pe ***** și **********, și s-a dispus rejudecarea cauzei dc către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Din 07.11.2023 cauza se află în procedura Curții de Apel Chișinău.

Termenul de examinare a cauzei este din 27.04.2010 - până în prezent.

Reclamantul consideră că este încălcat termenul de examinare a cauzei penale, prevăzut de legislația în vigoare, invocând că, conform art.6 din Convenția CEDO orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Un termen de executare nerezonabil de lung al unei hotărâri obligatorii poate implica o încălcare a Convenției. Caracterul rezonabil al unui termen trebuie apreciat în special în funcție de complexitatea procedurii de executare, de comportamentul reclamantului și al autorităților competente și de valoarea și natura reparației acordate de instanță.

CtEDO în jurisprudența sa a reiterat, că caracterul rezonabil a duratei procedurilor trebuie să fie apreciată în lumina circumstanțelor cauzei și cu referire la următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și autorităților, și care era interesul reclamantului în litigiu.

Cere reclamantul ***** constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire a lui ***** în baza art. 190 alin.(5) Cod penal,

cauza penală nr. ***** și încasarea în beneficiul reclamantei din contul bugetului public compensația pentru prejudiciul moral în sumă de 250 000 lei.

La data de 29 august 2024, reprezentatul pârâtului Ministerului Justiției al RM, în cadrul ședinței de judecată a depus referință prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind nefondată, indicând că, acesta este un caz ce urmează a fi tratat cu atenție, și nu este cazul sau speța de răspundere patrimonială a statului, or, cauza penală ce derulează este una de complexitate: - caracterul și gravitatea acuzațiilor art. 190 al. 5 CP (Escrocheria), anterior condamnat în baza art. 27, 186 alin. (4), art. 349 alin. (2), 188 alin. (3) lit. c), art. 27, 145 alin. (2) lit. b), k) și art. 287 alin.(1) CP.

Respectiv, urmează a fi respinse argumentele reclamantului și avocatului acestuia că termenul de examinare a cauzei este unul îndelungat.

La aspectul comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului inculpatului și a autorităților se va aprecia comportamentul tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, consecutivitatea ședințelor, planificarea unei ordini a ședințelor cu pauze îndelungate etc.

În continuare, precizează că în urma analizei înscrisurilor prezentate, raportului motivat și mersul ședințelor de judecată nu se atestă careva motive de tergiversare a examinării cauzei penale (care este una complexă), or, desfășurarea procesului penal este în corespundere cu art. 20 CPP și în corespundere strictă cu prevederile art. 31 alin (2) CPP, adică după începerea cercetării judecătorești, orice schimbare intervenită în completul de judecată impune reluarea de la început a cercetării judecătorești, ceea ce a fost realizat.

Important că examinarea fondului acuzațiilor de la art. 190 al. (5) CP, conform legislației nu se află printre cauzele penale ce se fac de urgență și în mod prioritar, ele necesitând examinare multi-aspectuală, studiere suplimentară.

Respectiv, în prezenta speță, termenul rezonabil la judecarea cazului este asigurat de către instanța respectivă Curtea de Apel Chișinău.

Mai mult, la conduita instanțelor de judecată, nu sunt întâlnite careva încălcări, or, diligența judecătorilor în asigurarea finalizării cât mai rapide a acestei cauze este respectată, iar efectul întrerupt provizoriu și condiționat al examinării acesteia a depins de circumstanțele menționate supra.

În plus, toate acțiunile procedurale, au fost dispuse strict întru respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei penale.

Se va lua, imperativ, în calcul că în prezenta speță este demonstrată lipsa de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și lipsa suportării unui prejudiciu moral în tiparul art. 4 al Legii nr. 87, contrariul nefiind stabilit.

Ministerul Justiției constată că în prezenta cauză, a fost respectat cu strictețe rolul activ în asigurarea celerității procedurilor, termenul rezonabil de judecare a cauzei penale și nu există încălcări de perioade sau inactivitate inexplicabilă a instanțelor judecătorești. La aspectul de miza pentru reclamant, este clar că obiectul acțiunii reclamantului nu a impus prin natura sa o anumită celeritate, iar cursul judecării dosarului penal ține strict de caracterul și gravitatea acuzațiilor, capetelor de acuzații, valoarea și calitatea probatorului

acumulat și necesar de a fi acumulat, existența și altor factori importanți, etc., respectiv reclamantul urmărește, îmbogățirea fără justă cauză din bugetul de stat a daunei morale de 250 000 lei, este evident interesul pecuniar și nu altceva.

Mai mult decât atât, contrar celor invocate de reclamant și avocat în dorința de a învinovăți statul și a obține beneficii bănești, instanțele de judecată examinează cauza penală și cercetează sub toate aspectele, complet și obiectiv, toate circumstanțele cauzei în dovedirea vinovăției sau nevinovăției inculpatului, iar locul de interpretare subiectivă a avocatului că se fac încălcări, nu pot fi viabile.

Astfel, remarcă faptul că termenul rezonabil urmează a fi apreciat în colaborare și cu termenii prevăzuți de legislația procesual penală (art.20 CPP), fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea principiilor fundamentale, cum ar fi: principiul legalității, disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces, principii care în ansamblul lor materializează dreptul părții la un proces echitabil. De menționat că examinarea cauzei în termen rezonabil este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare, nu poate prevala asupra acestuia din urmă.

Astfel, s-a dovedit cert, că perioada de examinare nici pe departe nu poate fi pusă exclusiv în sarcina instanțelor judecătorești și imputabilă patrimonial statului.

Totodată, raportul motivat însoțit de mersul tuturor ședințelor de judecată prezentat, în dovadă, consideră destul de suficient și probator, în dovedirea lipsei de netergiversare a cauzei penale, or, cele prezentate oferă informația amplă și în mod exhaustiv.

Reprezentantul reclamantului, ***** – avocatul Croitor Alexei (în baza de mandat Seria MA nr.***** din *****), în ședința de judecată, cererea de chemare în judecată a susținut și a cerut admiterea acesteia în sensul declarat.

Reprezentatul pârâtului, Ministerul Justiției al RM – Teodor Stelea (împuternicit în baza procurii nr. 51 din 29.05.20240, în cadrul ședinței de judecată a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, susținând pe deplin motivele invocate în referința depusă.

Reclamantul *****, în ședința de judecată nu s-a prezentat, fiind înștiințat în mod legal, despre locul, data și ora ședinței de judecată în mod legal.

Audiind participanții la proces prezenți în ședința de judecată, studiind cererea de chemare în judecată, examinând probele administrate întru dovedirea celor invocate și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite parțial cererea de chemare în judecată din următoarele considerentele.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) şi (3) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată.

Conform art. 2 alin. (1), (2) și (3) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se repară indiferent de vinovăţia instanţei de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătoreşti sau a instituţiei de stat debitoare.

Astfel, potrivit materialelor administrate la dosar și declarațiilor participanților, prin ordonanța din 27 aprilie 2010 de către PCCOCS, a fost pornită cauza penală pe faptul escrocheriei în baza art.190 alin.(5) cod penal.

La 27.04.2010 reclamantul ***** a fost reținut, la 05.05.20210 recunoscut în calitate de bănuit, ulterior ca învinuit.

La data de 04.06.2010, Procurorul în Procuratura Generală, a întocmit rechizitoriu privind învinuirea lui *****, ********** și ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) CP.

La data de 07.06.2010, dosarul a fost remis pentru examinare la Judecătoria Centru, mun. Chișinău.

Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 iunie 2013, ***** a fost recunoscut vinovat și condamnat, în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, la 10 ani închisoare, în temeiul art. 85 Cod penal, la pedeapsa aplicată i-a fost adăugată parțial partea pedepsei neexecutate fixată prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 29.03.2010, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 10 ani și 3 luni închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2015, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de avocatul Coban Igor, în interesele inculpatei **********, și apelul avocatul Baghici Liliana în interesele inculpatului *****.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12 iulie 2016, au fost admise recursurile ordinare declarate de avocatul Ciuchitu Vitalie, în interesele inculpaților ***** și **********, și de inculpatul *****, fiind casată parțial decizia Curții de Apel Chișinău

din 04 decembrie 2015, în privința lui ***** și ********** și dispusă rejudecarea cauzei în această parte în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2019, au fost respinse apelurile declarate de avocatul Coban Igor, în interesele inculpatei **********, apelul avocatei Baghici Liliana, în interesele inculpatului *****, apelul avocatului Ciuchitu Vitalie, în interesele inculpatului ***** și menținută sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 iunie 2013.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 martie 2021, au fost admise recursurile ordinare declarate de către inculpatul ***** și de către avocatul acestuia Ciuchitu Vitalie, de către avocatul Vizdoagă Ion, în interesele inculpatei **********, cu casarea totală deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2019, în cauza penală privindu-i pe ***** și **********, și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2022, s-au respins apelurile declarate de către avocatul Coban Igor, în interesele inculpatei **********, apelul avocatul Baghici N*****, în interesele inculpatului *****, apelul suplimentar al avocatului Ciuchitu Vitalie, în interesele inculpatului *****, apelul suplimentar al avocatului Lazari C., în interesele inculpaților *****, **********, cu menținerea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 iunie 2013 fără modificări.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 26 octombrie 2023, au fost admise recursurile declarate de către avocatul Sandu Daniela, în interesele inculpatului **********, de către inculpatul ***** și de către avocatul acestuia, Malai Tatiana, casată integral decizia Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2022, și s-a dispus rejudecarea cauzei dc către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Corespunzător, se constată că, cauza penală de învinuire a lui ***** de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal, se aflat pe rolul instanțelor naționale în perioada 07 iunie 2010, până în prezent.

Iar, la data de 07.11.2023, dosarul penală de învinuire a lui ***** se află spre examinarea la Curtea de Apel Chișinău, fiind numită spre examinare pentru data de 27.11.2024.

Astfel, se deduce că, termenul de examinare de către instanțele de judecată naționale a cauzei civile sus-enunțate, a constituit aproximativ 14 ani**.**

În contextul pretențiilor deduse judecării, instanța de judecată reține că, conform prevederilor art. 1 alin. (1) și (2) al Legii nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

Aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a

libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Articolul 6 §1 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale prevede că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public şi într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent şi imparţial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptată împotriva sa.

Termenul rezonabil trebuie raportat la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente şi al părţilor, dificultatea dezbaterilor, aglomerarea rolului instanței precum şi exercitarea căilor de atac.

Conform art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă.

În accepțiunea art. 4 alin. (1) al Legii nominalizate, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Conform art. 4 alin. (2) și (3) din aceiași Lege, instanţa de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărîrii judecătoreşti prezintă Ministerului Justiţiei un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris şi va conţine: numele şi prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorităţii implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorităţii responsabile de executarea hotărîrii judecătoreşti; date despre acţiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare şi motivarea acestora; date despre acţiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

În conformitate cu art. 20 din Codul de procedură penală, urmărirea penală şi judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile. Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluţionare a cauzei penale sînt: 1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanţilor la proces; 3) conduita organului de urmărire penală şi a instanţei de judecată; 3 1) importanţa procesului pentru cel interesat; 4) vîrsta de pînă la

18 ani a victimei.

Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale privind infracțiunile de corupție, cele conexe actelor de corupție, a cauzelor penale în care sunt persoane aflate în arest, precum și minori se fac de urgență și în mod prioritar.

Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanța respectivă.

În temeiul cadrului legal evidențiat instanța notează că, rezonabilitatea termenului examinării unei cauze urmează să fie apreciat prin prisma unor multiple criterii, precum: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului, comportamentul autorităților competente și miza litigiului pentru partea interesată

Invocând încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil, făcând uz de remediul intern reglementat de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, prin acţiunea formulată împotriva Ministerului Justiției, ***** a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului lui ***** la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr.***** care a fost pornită pe data de 27.04.2010, nefiind finisată până în prezent, încasarea din contul bugetului de stat în beneficiu reclamantului cu titlu de prejudiciu moral suma de 250000 lei cât şi toate cheltuielile de judecată.

Astfel, luând în considerare cele sus menționate în coroborare cu revendicările formulate de reclamantul *****, instanța de judecată conchide că solicitările reclamantului urmează a fi admise parțial, or în cadrul examinării cauzei cu certitudine s-a stabilit că reclamantului ***** i-a fost încălcat dreptul la examinare în termen rezonabil a cauzei penale nr.***** de învinuirea a lui ***** în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, termen de examinarea a cauzei fiind aproximativ de 14 ani, unde ***** figurează în calitate de condamnat. În circumstanțele enunţate şi în contextul normelor de drept citate supra, instanța consideră că termenul în care se examinează cauza este unul îndelungat, reținând următoarele.

Prin urare, din actele cauzei s-a constat că termenul total de examinare a cauzei penale de învinuire a lui *****, constituie perioada 07.06.2010 - până la înaintarea acțiunii în instanța de judecată, nefiind pronunțată o sentință irevocabilă în cauza penală, or prin decizia Curții Supreme de Justiție din 26 octombrie 2023, a fost casată integral decizia Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2022, și s-a dispus rejudecarea cauzei dc către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Totodată, în contextul criteriilor de determinare a termenului rezonabil, se reține că cauza în care se pretinde încălcarea este de o complexitate considerabilă, fiind implicați 3 inculpați, fapt ce obligă instanța să asigure un echilibru între celeritatea procesului și drepturile acestora, totuși termenul îndelungat de examinare a cauzei a fost condiționat, și de comportamentul părților, care au dus la amânarea ședințelor.

Prin urmare vinovate de încălcarea acestui termen nu se fac doar părțile la dosar.

Totodată, instanța de judecată reține că întinderea termenului de aflare pe rol a cauzei a fost și faptul că cauza penală a fost transmisă de trei ori spre rejudecare. Or, în situații similare, CtEDO menționează că chiar dacă nu este în măsură să analizeze calitatea jurisprudenței instanțelor judecătorești naționale, ea consideră că, deoarece

remiterea cauzelor spre reexaminare este de obicei dispusă ca urmare a erorilor comise de către instanțele judecătorești inferioare, repetarea unor astfel de procedee în cadrul unui set de proceduri dezvăluie o deficiență serioasă în sistemul judiciar (a se vedea Wierciszewska v. Poland, nr.41431/98, § 46, 25 noiembrie 2003, și Pavlyulynets v. Ukraine, nr.70767/01, § 51, 6 septembrie 2005).

Cu referire la miza (interesul) pentru reclamant, instanța de judecată apreciază că pentru ***** este una evidentă în situația în care are calitate de inculpat în cauza penală, care nu a fost finalizată cu pronunțarea unei sentințe irevocabile.

Subsecvent, instanța de judecată, apreciază critic argumentele invocate de către pârât Ministerului Justiției în cadrul ședinței d judecată, deoarece respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță de judecată.

Instanța de judecată constată că termenul de examinare a cauzei penale de învinuire a lui ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal, a constituit aproximativ 14 ani, termen care a fost calculat de la data parvenirii cauzei penale în instanța de judecată (07.06.2010) și până la data adresării în instanța de judecată în speță (*****), or, până în prezent din materialele cauzei rezultă că nu a fost adoptată o soluție definitivă și irevocabilă pe caz.

Prin urmare, instanța de judecată reține că durata excesiv de mare a neexaminării cauzei încalcă cert dreptul reclamantului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, în consecință, dreptul la un proces echitabil, garantat reclamantului atât de legislația națională pertinentă citată mai sus, cât și de normele internaționale

Astfel, reieșind din prevederile art. 1 alin.(2) al Legii nr.87 din 21.04.2011, care stipulează că, aplicarea şi interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislaţiei naţionale, a prevederilor CEDO şi a jurisprudenţei acesteia, instanța conchide că pretenția reclamantului ***** cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil este întemeiată, ca urmare, urmează a fi constatat ca fiind încălcat dreptul reclamantului ***** la judecare în termen rezonabil a cauzei penale de învinuirea a lui ***** în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, cauza penală nr.***** pentru perioada 07.06.2010 - *****.

Mai mult decât atât, reieșind din jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului rezidă obligaţia pozitivă a statelor de a organiza sistemele de drept naţionale în vederea satisfacerii exigenţelor Convenţiei, inclusiv şi de a soluţiona orice litigiu în termen rezonabil.

De asemenea, referitor la solicitarea reclamantului privind repararea prejudiciului moral în mărime de 250000 lei, se reține că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. Potrivit jurisprudenţei CtEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Astfel, ţinând cont de principiul compensării echitabile şi rezonabile a

prejudiciului moral, precum şi compensaţiile acordate de CtEDO pe categoria dată de litigii, instanţa consideră că suma de 70000 lei va constitui o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul cauzat reclamantului *****, fiind echitabilă în raport cu criteriile apreciate supra (miza pentru reclamant, comportamentul părţilor, bună/reaua-credinţă) şi proporţională suferinţelor suportate. Totodată, este excesivă suma de 250000 de lei solicitată de către Cîrhna Leonid cu titlu de prejudiciu moral.

Instanţa de judecată de asemenea reţine că în cadrul Hotărârii CEDO Van de Hurk vs. Ţările de Jos din 19.04.1994, Înalta Curte a statuat că motivarea hotărârii nu atestă obligaţia instanţei de a da fiecărui argument un răspuns detaliat.

Concomitent, în cadrul Hotărârii CEDO Balani vs. Spania din 09 decembrie 1994 par. 27, întinderea acestei obligaţii derivând din natura hotărârii şi este determinată de circumstanţele cauzei, instanţa urmând să analizeze toate argumentele importante ale cauzei.

Se atestă că, alte argumente pertinente şi importante pentru obiectul prezentei cauze, nu au fost invocate.

Reieşind din cele sus menţionate, analizând înscrisurile nominalizate, în cumul cu argumentele părţilor, instanţa consideră necesar a admite parțial acţiunea înaintată de către Leonid Cîrhan împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare cauzei penale în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral, ca fiind întemeiată.

În conformitate cu art. art. 238-241CPC, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către ***** împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare cauzei penale în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral, ca fiind întemeiată.

Se constată încălcarea dreptului lui *****, la judecare în termen rezonabil a cauzei penale de învinuirea a lui ***** în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, cauza penală nr.*****.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al R.Moldova, în beneficiul lui ***** (a.n.*****, IDNP *****) suma de 70000 (șaptezeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, acțiunea se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea este cu drept de atac în ordine de apel în Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Preşedintele şedinţei, Eduard Galuşceac
Judecătorul